

Forenede Kritikere

Forenede Kritikeres udspil til medieaftale 2021-2025

Kvalificeret og uvildig fagprofessionel formidling og kritik af aktuelle kunstproduktioner og kulturarrangementer er en nødvendig del af kulturlivets fødekæde. Ligesom medierne bidrager væsentligt til demokratisk dannelse, bidrager medierne væsentligt til kritisk sans og kulturforståelse af samtidsfænomener. Demokratisk dannelse, kritisk refleksion og kulturel forståelse er kernen i et moderne samfund. Fagprofessionel kritik udstyrer borgerne med en resistens over for manipulation og algoritmer fra techgiganter og andre økonomiske interessenter, der påvirker kulturforbrugerne. Fagprofessionel kritik fremmer mangfoldighed. Derfor har vi tre konkrete forslag, der fremmer samtalen om kunst og kultur i den offentlige debat.

Forslag 1

PRÆCISERING AF 'KULTUR' OG TILFØJELSE AF 'KUNST'
I LOVTEKST OG BEKENDTGØRELSE

Forslag 2

PRIORITERING AF MEDIESTØTTE I SÆRLIG KULTURPULJE

Forslag 3

STYRKET FOKUS PÅ FAGPROFESSIONEL
KRITIK OG FORMIDLING
I LOKALMEDIER

Forslag 1

PRÆCISERING AF 'KULTUR' OG TILFØJELSE AF 'KUNST'

I LOVTEKST OG BEKENDTGØRELSE

Der er bred enighed om, at public service medier skal levere et "alsidigt og mangfoldigt udbud af nyheder af samfundsmæssig og kulturel karakter". Det er en betingelse, at "det redaktionelle stof primært behandler politiske, samfundsrelaterede og kulturelle temaer" (LOV nr 1604 af 26/12/2013 § 3 stk. 2 pkt. 7).

Men der er ikke klarhed om, hvad kultur er.

Aktuelt lyder bekendtgørelsens § 3 pkt. 6 stk. 9 : "Ved kulturelle temaer, jf. stk. 1, nr. 7, forstås temaer, der i bred forstand omhandler kulturelle emner og begivenheder, herunder artikler om sport, musik, litteratur, teater, biblioteker og arkitektur samt anmeldelse af faglitteratur og omtale af kulturelle begivenheder m.v." (BEK nr 480 af 17/05/2017).

Dette er en temmelig upræcis definition. Vi foreslår en mere præcis lovtekst, hvor 'kulturelle temaer' erstattes af 'kunst og kultur'. Man kunne også med fordel udskifte 'emner og begivenheder' med 'kunstproduktioner og kulturarrangementer'. Det indledende 'i bred forstand' kunne også lyde 'i saglig forstand'.

Vi kan nemlig konstatere, at public service-medierne aktuelt (med rette) fortolker lovteksten sådan, at kultur er lig med sport, nyt om kendte, horoskoper, foromtaler af tv-programmer og lister over kirkearrangementer. Alt dette er unægtelig kultur. Men det er ikke kunst.

Kunst dækker over forskellige kunstarter, nemlig: *billedkunst*, herunder *arkitektur* og *design*, samt *film* og beslægtede udtryk, *litteratur*, *musik* og alle genrer indenfor *scenekunst*. Vi mener, at statsstøttede public service-medier bør forholde sig til kunst forstået som billedkunst, herunder arkitektur og design, samt film og beslægtede udtryk, litteratur, musik og alle genrer indenfor scenekunst.

Demokratisk dannelse, kritisk refleksion og kulturel forståelse er kernen i et moderne samfund. I supplement til dagsaktuelt nyhedsoverblik mener vi, at **alle borgere skal kunne følge og forholde sig til kunst og kultur i medierne.**

Mediestøtteleven og -bekendtgørelsen 2021-2025 bør have en mere præcis **lovtekst, der fremkalder kunst og kultur i medierne.** Også (især) gratismedier som husstandsomdelte lokalaviser og de medier, der udkommer dagligt og er tilgængelige fra tog- og busstationer, kan med fordel politisk styrkes i at favne kunsten og kulturen.

Forslag 2

PRIORITERING AF MEDIESTØTTE I SÆRLIG KULTURPULJE

Kunst og kultur er drastisk nedprioriteret i det redaktionelle landskab. Samtalen om kunst og kultur er flyttet over i specialmedier. Specialmedier for kultur kan via Statens Kunstfonds Tidsskriftspulje ansøge om årlig produktionsstøtte i størrelsesordenen 40.000 kroner. Et beløb, der på ingen måde er retvisende i forhold til hvad det koster at udvikle og drive et professionelt medie.

Specialmedier i kultur kan, på lige vilkår med alle andre medier og i konkurrence med de store omnibusmedier, søge produktionsstøtte via medienævnet. Kulturmedier har ringe mulighed for at blive tilgodeset af medienævnet. Vi har set på kulturministeriets opgørelse over foreløbigt tilskud til redaktionel produktion marts 2020 og tilføjet en angivelse af tilskudsfordeling på medietyper. Kun to specialmedier for kultur har modtaget støtte.

Tilskuddet fordeler sig som følger: omnibusmedier 186 millioner kroner, lokalmedier 139 millioner kroner, nichemedier 33 millioner kroner og kulturmedier 0,8 millioner kroner (jvf. vedlagte bilag). Kulturmedier har altså i den seneste uddeling modtaget 0,2 procent af de 358 millioner kroner, selvom der umiddelbart er politisk opbakning og et bredt flertal, som vil støtte både kunst, kultur og medier.

På denne baggrund anbefaler vi, at **en rimelig andel af mediestøtten fra 2022 administreres af Statens Kunstfond**. Dette kunne nemt realiseres via den eksisterende pulje Tidsskriftsstøtte og vil sikre samtalen om og borgernes adgang til kunst og kultur.

Forslag 3

STYRKET FOKUS PÅ FAGPROFESSIONEL

KRITIK OG FORMIDLING I LOKALMEDIER

Vi deler de store medieaktørers bekymring over konkurrencen fra techgiganternes platforme og udfordringen med at langtidssikre mangfoldige og uafhængige medier, og har med stor interesse læst udspillet fra Danske Medier. Danske Medier anbefaler oprettelse af en udviklingspulje til lokale og regionale medier.

Udviklingspuljen bør råde over hhv. 50 millioner (2021), 40 millioner (2022), 30 millioner (2023) og 20 millioner kroner (2024). Forenede Kritikere anbefaler, at hvis denne pulje oprettes, så følger et **krav om at lokale og regionale medier, som del af deres udvikling, opprioriterer kunst og kultur.**

Som oplagt praksis foreslår vi, at **en rimelig procentdel af udviklingspuljen allokeres den fagprofessionelle kritikformidling** og debat af kunst i de lokale og regionale medier, som forholder sig fagligt reflekteret og kritisk til den aktuelle kunst. Indholdet formidles af fagprofessionelle skribenter indenfor feltet. Det er derfor *ikke* anbefalinger, interviews og lignende udformet af ikke-fagprofessionelle skribenter.

Herved har borgere, der primært orienterer sig i lokalmedier og gratismedier, adgang til kvalificeret, uvildig fagprofessionel formidling og kritik af aktuelle kunstproduktioner og kulturarrangementer. Indhold, der publiceres i et specialmedie til en snæver kreds, kan med fordel samtidig publiceres i et bredere medie.

Forenede Kritikere har lavet en kortlægning over dansksprogede specialmedier for kunst- og kultur. Det er vores vurdering, at der produceres en betydelig mængde indhold, der er relevant for alle borgere. Indholdet er produceret af fagprofessionelle, der forstår at henvende sig til en bred målgruppe.

Kilder:

https://www.information.dk/kultur/2017/10/ti-aar-siden-dobbelt-saa-musikanmeldelser-avisen-dag?lst_tagmst Dagbladet Information har lavet en optælling af anmeldelser i de fem største aviser og konkluderer, at der over ti år er **34 procent færre anmeldelser** (826 om måneden i 2007 mod 529 om måneden i 2017). Nedprioriteringen gælder **samtlige kunstarter**.

<https://kunstkritikk.no/den-usynlige-kritik/> Forenede Kritikere har lavet en kortlægning af dansksprogede kulturmedier, som viser, at samtalen om kunst og kultur i høj grad er flyttet over i **specialmedier**, der typisk kun beskæftiger sig med én kunstart. Konsekvensen er, at den saglige samtale om **kunst og kultur fylder stadig mindre i den offentlige debat**, og det er svært at danne sig et overblik, både for professionelle aktører men ikke mindst for borgeren generelt.

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/SLKS/Omraader/Medier/Skrevne_medier/Redaktionel_produktionsstoette/Tilskudsmodtagere/2020/Tilskud_til_redaktionel_produk_tion_2020_-_Foreloebigt_tilskud_1.pdf Slots- og Kulturstyrelsens oversigt over tilskud til redaktionel produktion viser, at **kulturmedier modtager 0,2 procent** i statsstøtte af de 358 millioner kroner til årlig mediestøtte.

<https://www.kulturmonitor.dk/museumsprofiler-genkender-kunstkritikkens-vaklen-bed-re-vilkaar-for-kritikerne-vil-gavne-hele-kunstscenen-og-det-offentlige-rum/> markante **ledere i kulturlivet efterlyser saglighed og uvildighed i mediernes kulturomtaler** fordi de oplever, at kunstkritikken nedprioriteres og kulturomtaler i stigende grad drives af kommercielle interesser.

https://danskemedier.dk/wp-content/uploads/2021/01/Medieudspil_Danske-Medier.pdf Danske Medier anbefaler januar 2021 i deres medieudspil, at der oprettes en **udviklingspulje til lokale og regionale medier**. Vi støtter dette forslag og ser en oplagt mulighed for at nogle af midlerne bruges på at **købe indhold fra specialmedier for kunst og kultur**.

Forenede Kritikere er en paraplyorganisation med følgende medlemmer:

Foreningen af danske kunstkritikere, AICA Danmark er en dansk underafdeling af den internationale forening Association Internationale des critiques d'art (AICA), som blev grundlagt i 1950 for at genstarte den kritiske diskussion, som var blevet kvalt under fascismen. Den danske afdeling er en af de første nationale afdelinger i organisationen, der i dag har afdelinger i 72 lande og mere end 6.000 medlemmer globalt. Organisationen er under UNESCO's beskyttelse og har hovedkontor i Paris. AICA Danmark uddeler en årlig Kunstkritikerpris til en national produktion, person eller institution, som har udmærket sig.

Danske Filmkritikere er en forening for de danske dagblades fast tilknyttede filmanmeldere og filmskribenter samt professionelle bloggere ved webbaserede medier. Foreningen har siden 1948 stået for den årlige uddeling af Bodilprisen samt afholdelse af den tilhørende Bodilfest.

Litteraturkritikernes lav repræsenterer danske litteraturkritikere, der har fast tilknytning til dansk presse, trykt eller elektronisk. Lavet uddeler årligt Kritikerprisen til en forfatter samt Georg Brandes-Prisen, sidstnævnte til et værk, der formidler dansk litteraturkritik og -historie. Lavet får en fast årlig bevilling fra Litteraturudvalget under Slots- og Kulturstyrelsen. Foreningen er stiftet 1966.

Foreningen af Danske Musikkritikere tæller professionelt udøvende musikanmeldere fra Berlingske, Politiken, Dagbladet Information, BT, Ekstra Bladet, MetroXpress, Jyllands-Posten, Fyens Stiftstidende, Børsen, Weekendavisen og Soundvenue. Hvert år uddeler foreningen Årets Steppeulv i ti kategorier til de største kunstneriske bedrifter inden for dansk rytmisk musik. Foreningen er stiftet i 2003.

Musikanmelderringen har siden 1943 uddelt Kunstnerprisen til markante udøvere af klassisk musik. Det er blevet tradition, at prismodtageren kvitterer med en koncert i Tivoli. Da prisen gives af de danske musikanmeldere i samlet flok, regnes den for en af de vægtigste musikpriser herhjemme. Foreningen er stiftet 1924.

Foreningen Danske Teaterjournalister uddeler årligt tre priser, henholdsvis instruktørprisen Teaterkatten (uddelt siden 1962), Initiativprisen (uddelt siden 1981) samt Teaterpokalen, der er Danmarks ældste teaterpris (uddelt siden 1934). Prisuddelingen nyder stor opmærksomhed i scenekunstverdenen og hører til blandt de mest prestigefyldte. Med priserne følger et samlet beløb på 100.00 kroner, tilvejebragt af Udlodningsmidlerne. Foreningen er stiftet 1934.

Foreningernes arbejde er finansieret af medlemskontingenter. Foreningerne afholder medlemsarrangementer, åbne debatmøder, uddeler priser og udsteder medlemskort. Tilsammen repræsenterer ovenstående foreninger, via Forenede kritikere, over 250 professionelle kunst- og kulturskribenter i Danmark.

Kontakt:

forenedekritikere@gmail.com

tlf. 2674 8210 (bestyrelsesformand Line Rosenvinge)

tlf. 2684 2388 (næstformand Rie Hammer)

tlf. 2624 8522 (bestyrelsesmedlem Ralf Christensen)

@UnitedCriticsDK

<https://forenedekritikere.wordpress.com/>

CVR-nr.: 39940086

- Forenede Kritikere samler Danmarks foreninger for professionelt skrivende og fagligt funderede kunst- og kulturskribenter og repræsenterer herved samtlige kunstarter.
- Foreningens formål er “at fremme og udvikle fagligt funderet formidling og kritik af kunst og kultur” jvf. foreningens formålsparagraf.
- De stiftende medlemsforeninger er AICA Danmark, Danske Filmkritikere, Litteraturkritikernes lav, Musikanmelderingen (klassisk), Foreningen af Danske Musikkritikere (rytmisk) og Foreningen Danske Teaterjournalister.